Vizito al Patagonio

Prelego de Hilary (Bill) Chapman

En 1861 dum renkontiĝo okazigita ĉe la hejmo de Michael D. Jones en urbeto Bala norda Kimrio, grupo da viroj diskutis la eblon de fondi novan kimran « promesitan landon » kolonion kie estus eble vivi unike en la kimra lingvo, lingvo iom silila al la bretona. Oni konsideris por tiu nova kolonio Vankuveran Insulon, en Kanado, sed alternativo celloko estis ankaŭ diskutita kiu ŝajnis havi ĉion kion la kolonio povus bezoni en Patagonia, Argentino.

Michael Jones, estro de kolegio por estontaj pastroj, kaj fervora patrioto, jam estis korespondanta kun la argentina registaro pri teritorio konata kiel Bahia Blanca, kie kimra enmigrintoj povuus reteni kaj konservi siajn lingvon, kulturon kaj tradiciojn. Akcepti tiun peton placxis al la argentina registaro, cxar tiel kiel gxi povus regi grandegan terenon kiu estis tiam temo de diskutado kaj disputado kun la ĉiliaj najbaroj.

Kimra komitato pri migrado kunvenis en Liverpolo kaj eldonis manlibron, Llawlyfr y Wladfa (Kolonio Gvidlibro) por reklami la patagonian projekton. Tiu manlibro estis vaste distribuita tra Kimrio kaj ankaŭ en Usono.

La unua grupo de kolonianoj, preskaŭ 200 personoj el tuta Kimrio, sed ĉefe el norda kaj meza Kimrio, navigis el Liverpolo (Liverpool) en malfrua majo 1865 sur la sxipo Mimosa. Dank'al favora vetero la vojaĝo prenis proksimume ok semajnojn kaj Karesema fine alvenis al marborda loko nun nomita Puerto Madryn la 27an de julio antaŭ 150 jaroj.

Bedaŭrinde la kolonianoj trovis ke Patagonia ne estis la amika kaj invitante lando kiun ili atendis. Antaŭ la formigrado oni rakontis al ili ke ĝi tre similis la verdan kaj fekundan kamparon de Kimrio. Fakte temis pri senfrukta pampo, sen akvo, kun tre malmulte da manĝaĵo kaj neniom da arbaroj kiuj povus provizi konstrumaterialojn por krei rifuĝejon. La unuaj hejmoj estis elfositaj el la mola roko de la klifoj ĉe la golfeto.

Malgraŭ tio ke ili ricevis helpon de la lokaj Teheulche indianoj kiuj provis instrui al la sensciaj europaj setlantoj kiel postvivi malgraŭ la malabundaj lokaj rimedoj, la kolonio ŝajne estis kondamnita al fiasko pro la manko de nutraĵo. Tamen, post la ricevo de kelkaj provizoj, la setlantoj persistis kaj fine baraktis atingi la proponita ejon por la kolonio en la valo Chubut ĉirkaŭ 40 kilometrojn for. Estis tie, kie rivero kiun kolonianoj nomis Camwy trancâs mallarĝan kanalon tra la dezerto de la proksima Andoj, ke la unua dauxra setlejo de Rawson estis establita en la fino de 1865.

La kolonio tre suferis dum la fruaj jaroj pro inundoj, malabundaj rikoltoj kaj malkonsentoj pri la posedo de tero, krom tio ke la manko de rekta vojo al la oceano malfaciligis la taskon alporti novajn provizojn. Estis virino nomata Rachel Jenkins kiu unue havis la ideon kiu ŝanĝis la historion de la kolonio kaj ĝi

sekurigis gxian estontecon. Rachel rimarkis ke foje la rivero Camwy krevis siajn bordojn; ŝi ankaŭ rimarkis kiel tiaj inundoj alportis vivon al la aridaj teroj apud ĝi. Dank'al sxci, la fosado de kanaletoj savis lia etan bando de kimra kolonianoj.

Mi havis la okazon viziti tiun sudmaerikan kolonion en 2011. La kimra restis la lingvo de multaj hejmoj, kaj malgraŭ la eduka sistemo ekskluzive hispanlingva , la fiera kimra komunumo postvivas ĝis hodiaŭ festante sian heredaĵon en pluraj eisteddfodau kulturfestoj. Por mi estis tre strange paroli la kimran kun homoj kiuj estas dulingvaj en la hispana kaj la kimra sen ia scio pri la angla.